

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รหัสวิชา 20201-2102

(ประเภทวิชาพาณิชยกรรม)

ได้ผ่านการตรวจการประเมินคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ครั้งที่ 2

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ประกาศลำดับที่ 136

การบัญชี⁺ ตัวเงิน

Accounting for Bill

พวงรัตน์ พวงทิพย์

79.-

การบัญชีตัวเงิน

(Accounting for Bill)

รหัสวิชา 20201 – 2102

หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี

ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ

เรียบเรียงโดย
พวงรัตน์ พวงทิพย์
ศศ.บ. (ธุรกิจศิลป์)

การบัญชีตัวเงิน

(Accounting for Bill)

รหัสวิชา 20201-2102

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

ISBN 978-616-495-095-5

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย....

บริษัทวังอักษร จำกัด

69/3 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทร. 0-2472-3293-5 โทรสาร 0-2891-0742 Mobile 08-8585-1521

e-Mail : wangaksorn9@gmail.com Facebook : สำนักพิมพ์ วังอักษร

ID Line : @wangaksorn

<http://www.wangaksorn.com>

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2562 จำนวนที่พิมพ์ 3,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

โดยบริษัทวังอักษร จำกัด ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปทำซ้ำ

ดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่ารูปแบบใด ๆ

นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าจากทางบริษัทฯ เท่านั้น

ชื่อและเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ที่อ้างอิงในหนังสือฉบับนี้

เป็นสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของแต่ละราย

โดยบริษัทวังอักษร จำกัด มิได้อ้างความเป็นเจ้าของแต่อย่างใด

การบัญชีตัวเงิน

(Accounting for Bill)

รหัสวิชา 20201-2102

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. เข้าใจหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน
2. มีทักษะการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน
3. มีกิจนิสัย มีระเบียบ ละเอียดยรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน
2. บันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน
3. คำนวณดอกเบี้ยของตัวเงิน
4. แสดงบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินในงบการเงิน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมายและประเภทของตัวเงิน คำนวณวันครบกำหนดของตัวเงิน และดอกเบี้ยตัวเงิน การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน สมุดทะเบียนเกี่ยวกับตัวเงิน การปรับปรุงบัญชี และการปิดบัญชีเกี่ยวกับดอกเบี้ยตัวเงินในวันสิ้นงวดบัญชี การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการสลักหลัง โอนตัวเงินการขายลดตัวเงินและตัวเงินขาดความเชื่อถือ

ตารางวิเคราะห์สมรรถนะรายวิชา

วิชา การบัญชีตัวเงิน รหัสวิชา 20201 - 2102

ท-ป-น 1-4-3 จำนวน 5 คาบ/สัปดาห์ รวม 90 คาบ

หน่วยที่	สมรรถนะรายวิชา	แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน	บันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงิน	คำนวณดอกเบี้ยของตัวเงิน	แสดงบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินในการเงิน
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเงิน		✓		✓	
2. การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินรับและตัวเงินจ่าย		✓	✓		
3. การสลักหลังตัวเงินรับ		✓	✓	✓	
4. การขายลดตัวเงิน		✓	✓	✓	✓
5. การปรับปรุงดอกเบี้ยตัวเงินรับและตัวเงินจ่าย		✓		✓	
6. การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวแลกเงิน		✓	✓	✓	
7. ตัวเงินรับและตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ		✓	✓	✓	

คำนำ

วิชาการบัญชีตัวเงิน รหัสวิชา 20201-2102 จัดอยู่ในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เขียนได้บริหารสาระการเรียนรู้แบ่งเป็น 7 หน่วยการเรียนรู้ ได้จัดแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการสอน ที่มุ่งเน้นสมรรถนะ (Competency Based) และใช้แผนภูมิการจัดการ (Flow Chart) ตรงตามจุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา คำอธิบายรายวิชาในแต่ละบทเรียน มุ่งให้ความสำคัญส่วนที่เป็นความรู้ ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และส่วนที่เป็นทักษะประสบการณ์ เร่งพัฒนาบทบาทของผู้เรียนเป็นผู้จัดการแสวงหาความรู้ (Explorer) เป็นผู้สอนตนเองได้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และบทบาทของ ผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้จัดการชี้แนะ (Teacher Roles) จัดสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อความสนใจเรียนรู้และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-investigator) จัดห้องเรียนเป็นสถานที่ทำงานร่วมกัน (Learning Context) จัดกลุ่มเรียนรู้ให้รู้จักทำงานร่วมกัน ฝึกความใจกว้าง (Grouping) มุ่งสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่ สอนความสามารถที่นำไปทำงานได้ (Competency) สอนความรัก ความเมตตา (Compassion) ความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ (Trust) เป้าหมายอาชีพอันยังประโยชน์ (Productive Career) และชีวิตที่มีศักดิ์ศรี (Noble Life) เหนือสิ่งอื่นใด เป็นคนดีทั้งกาย วาจา ใจ มีคุณธรรม จรรยาบรรณทางธุรกิจและวิชาชีพ

ขอขอบคุณ ท่านอาจารย์ผู้สอน ผู้ประสาทวิชาความรู้ เอกสาร หนังสือที่ใช้ประกอบในการเรียบเรียงไว้ ณ โอกาสนี้

พวงรัตน์ พวงทิพย์

สารบัญ

หน่วยที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเงิน	1
	ความหมายของคำว่า “ตัวเงิน” (Note)	3
	ประโยชน์ของการใช้ตัวเงิน	3
	ประเภทของตัวเงิน	4
	วิธีการคำนวณวันครบกำหนดอายุตัวเงิน (Identifying the Maturity Date of a Note)	9
	การคำนวณดอกเบี้ยตัวเงิน	12
	มูลค่าตัวเงินเมื่อครบกำหนด (Maturity Value)	14
	แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	15
หน่วยที่ 2	การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินรับและตัวเงินจ่าย	19
	ความหมายของตัวเงินรับ	20
	ประเภทของตัวเงินรับ	21
	การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินรับ	21
	ความหมายของตัวเงินจ่าย	28
	การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินจ่าย	28
	แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	39
หน่วยที่ 3	การสลักหลังตัวเงินรับ	47
	ความหมายของการสลักหลังตัวเงินรับ	48
	การสลักหลังตัวเงินรับ	49
	การอาวัล (Aval)	50
	การคำนวณจำนวนเงินและการบันทึกบัญชีการสลักหลังตัวเงินรับ	50
	แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	61

หน่วยที่ 4 การขายลดตัวเงิน 64

การนำตัวเงินรับไปขายลดให้กับธนาคาร	65
การคำนวณจำนวนเงินและบันทึกบัญชีขายลดตัวเงิน	66
การแสดงรายการตัวเงินรับในงบแสดงฐานะการเงิน	70
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	73

หน่วยที่ 5 การปรับปรุงดอกเบี้ยตัวเงินรับและตัวเงินจ่าย 77

การคำนวณดอกเบี้ยตัวเงินรับที่ต้องปรับปรุงในวันสิ้นงวดบัญชี	78
การปรับปรุงดอกเบี้ยตัวเงินจ่ายในวันสิ้นงวดบัญชี	88
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	98

หน่วยที่ 6 การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวแลกเปลี่ยน 107

ประเภทของตัวแลกเปลี่ยน	108
การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวแลกเปลี่ยนในประเทศ	108
การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับตัวแลกเปลี่ยนต่างประเทศ	110
การประกันความเสี่ยงจากความแตกต่างในอัตราแลกเปลี่ยน	113
สมุดทะเบียนตัวเงิน	119
การบันทึกรายการในสมุดทะเบียนตัวเงินรับ	120
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	122

หน่วยที่ 7 ตัวเงินรับและตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ 128

ความหมายของตัวเงินรับขาดความเชื่อถือ	129
การบันทึกบัญชีตัวเงินรับขาดความเชื่อถือ	131
ความหมายของตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ	141
ประเภทของตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ	142
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	148

คำศัพท์ 157

บรรณานุกรม 159

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเงิน

แนวคิด

ตัวเงินเป็นเอกสารทางธุรกิจที่ใช้ในการส่งจ่ายเงินได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมี 3 ประเภท คือ ตัวสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเงิน และเช็ค นักศึกษาจะได้ศึกษาถึงประโยชน์ และวิธีการใช้ตัวเงิน การคำนวณวันครบกำหนด คำนวณดอกเบี้ย และมูลค่าตัวเงิน ตลอดจน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเงิน

สมรรถนะ

แสดงความรู้เกี่ยวกับตัวเงิน การคำนวณวันครบกำหนดอายุตัวเงิน ดอกเบี้ยและมูลค่าตัวเงิน

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของคำว่า“ตัวเงิน” (Note)
2. ประโยชน์ของการใช้ตัวเงิน
3. ประเภทของตัวเงิน
4. วิธีการคำนวณวันครบกำหนดอายุตัวเงิน
5. การคำนวณดอกเบี้ยตัวเงิน
6. มูลค่าตัวเงินเมื่อครบกำหนด (Maturity Value)

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายของคำว่า“ตัวเงิน” ได้
2. ระบุประโยชน์ของการใช้ตัวเงินได้
3. อธิบายประเภทของตัวเงินได้
4. คำนวณวันครบกำหนดอายุตัวเงินได้
5. คำนวณดอกเบี้ยตัวเงินได้
6. คำนวณมูลค่าตัวเงินเมื่อครบกำหนดได้

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับตัวเงิน

ในวงการธุรกิจทุกประเภทย่อมมีการแข่งขันทางธุรกิจ มีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด มีการจูงใจมีการส่งเสริมให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการ ทั้งระบบเงินสดและเงินเชื่อ มีการพิจารณาให้วงเงินและระยะเวลาในการชำระหนี้ โดยทั่วไปมักเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 15 วัน 30 วัน 45 วัน หากเป็นลูกค้าที่ดีมีการติดต่อซื้อขายจนมีประวัติเป็นลูกหนี้ที่ดีไม่ผิดนัดชำระหนี้ จึงจะได้รับการพิจารณาระยะเวลาประมาณ 45 – 60 วัน หากจำนวนเงินในการซื้อขายสินค้าและบริภารนั้น ๆ เป็นจำนวนเงินสูง และ/หรือระยะเวลาให้ผ่อนผันในการชำระหนี้ยาวนานกว่าปกติ ซึ่งผู้จำหน่ายสินค้าและบริการหรือเจ้าหนี้ย่อมต้องการหลักฐานในการเป็นหนี้ระหว่างกัน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 898 กำหนดไว้ว่า **“ตัวเงิน”** สามารถเป็นหลักฐานแสดงการเป็นหนี้ สร้างความเชื่อถือและมั่นใจให้แก่ผู้เป็นเจ้าหนี้ที่ดีกว่าการเป็นลูกหนี้การค้าทางบัญชี

นอกจากนั้น ตัวเงินยังใช้เป็นหลักฐานในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ โดยส่งสินค้าออก หรือนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ตลอดจนใช้การรับรองตัวแลกเงินให้แก่กันในจำนวนวงเงินที่ตกลงกัน เพื่อนำไปขายลดให้ธนาคาร เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการหาเงินทุนหมุนเวียนในธุรกิจการค้าของตนเอง

โดยทั่วไปธนาคารมักให้กู้ยืมเงินโดยออกตัวแลกเงินเป็นหลักประกัน ทั้งนี้เพราะธนาคารบังคับหนี้ได้ทั้งผู้รับรองและผู้ส่งจ่าย ซึ่งดีกว่าตัวสัญญาใช้เงินที่บังคับได้เพียงผู้ออกตัวเท่านั้น

ความหมายของคำว่า “ตัวเงิน” (Note)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 898 บัญญัติไว้ว่า “อันตัวเงินตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มี 3 ประเภท คือ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และเช็ค”

ในทางบัญชี คำว่า “**ตัวเงิน**” หมายถึง เฉพาะตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะในทางบัญชีกำหนดให้เช็คเกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน

ตัวเงิน หมายถึง เอกสารหรือหลักฐานที่แสดงการเป็นหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ในวงธุรกิจทั่วไป ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน จะใช้ตัวเงินเพื่อชำระหนี้เมื่อมีการซื้อขายสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การกู้ยืมจากสถาบันการเงินหรือธนาคาร นอกจากนี้ยังใช้ตัวเงินในการซื้อขายระหว่างประเทศ ตลอดจนการชำระหนี้สิน ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่าลูกหนี้การค้า

ในวงการธุรกิจจะมีการซื้อขายสินค้าหรือบริการและสินทรัพย์เป็นจำนวนมากในระบบเงินสดและเงินเชื่อ ในกรณีที่ซื้อขายซึ่งมีมูลค่าไม่มาก และเวลาชำระเงินเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ผู้ซื้อก็จะบันทึกไว้ใน **บัญชีเจ้าหนี้การค้า** ส่วนผู้ขายก็จะบันทึกไว้ใน **บัญชีลูกหนี้การค้า** หากการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยมีมูลค่ามาก การให้เครดิตเป็นระยะเวลานาน การที่จะทำให้ผู้ขายมีความมั่นใจว่าจะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้แน่นอน คือ การชำระเป็นตัวเงิน เพราะตัวเงินเป็นหลักประกันในการเรียกเก็บเงินได้ดีกว่าลูกหนี้การค้า ซึ่งทาง **ด้านผู้ซื้อ** จะบันทึกไว้ใน **บัญชีตัวเงินจ่าย** และทาง **ด้านผู้ขาย** จะบันทึกไว้ใน **บัญชีตัวเงินรับ** ในการซื้อขายสินค้ามีมูลค่าเป็นจำนวนมาก ผู้ขายต้องการรับชำระหนี้เป็นตัวเงินมากกว่าตั้งเป็นลูกหนี้การค้าเพราะเหตุผล ดังต่อไปนี้

ประโยชน์ของการใช้ตัวเงิน

ประโยชน์ของการใช้ตัวเงินในธุรกิจ มีดังนี้

1. ใช้ในการชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ซื้อขายกันเป็นเงินเชื่อ ในการทำธุรกิจที่มีการซื้อขายสินค้าหรือบริการเป็นจำนวนมากและมีมูลค่าสูง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้รับเงินตามจำนวนและตรงเวลา ผู้ขายจึงต้องการรับชำระเป็นตัวเงิน เพราะตัวเงินเป็นเอกสารหลักฐานระบุจำนวนที่เป็นหนี้ระยะเวลาชำระหนี้ที่แน่นอน เมื่อถึงวันครบกำหนดก็จะได้รับชำระหนี้ตามจำนวนเงินในตั๋ว หรือถ้าผู้จ่ายเงินตามตั๋วปฏิเสธการจ่ายเงินเมื่อถึงวันครบกำหนดก็สามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้
2. จากการที่กิจการได้รับตัวเงินจากการขายสินค้าหรือบริการ ต่อมาเมื่อกิจการมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินก่อนวันที่ตั๋วจะครบกำหนด ก็สามารถนำตัวเงินนั้นไปขายลดให้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน หรืออาจจะนำตัวเงินนั้นสแลกหลังโอนเพื่อชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ก็ได้

3. ถ้าเป็นตัวเงินชนิดมีดอกเบี้ยย เมื่อถึงวันครบกำหนดของตัวเงิน นอกจากจะได้รับชำระเงินตามตัวแล้ว ก็จะได้รับดอกเบี้ยด้วย ซึ่งดอกเบี้ยรับนี้ถือเป็นรายได้ของกิจการอีกทางหนึ่ง

จริยธรรมของผู้ใช้ตัวเงิน

ในการใช้ตัวเงินนั้น ผู้ใช้ตัวเงินจะต้องมีจริยธรรม ดังนี้

1. **การตรงต่อเวลา** ผู้ใช้ตัวเงินจะต้องรักษาเวลาในการชำระหนี้เมื่อตัวเงินนั้นครบกำหนดชำระ เพราะถ้าไม่รักษาเวลาจะทำให้กิจการขาดความน่าเชื่อถือ และจะมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจในอนาคตของกิจการด้วย

2. **ความซื่อสัตย์** ผู้ใช้ตัวเงินจะต้องมีความซื่อสัตย์ คือ ต้องจ่ายเงินตามจำนวนที่ระบุในตัวโดยไม่บิดพลิ้ว หรือถ้าเป็นผู้รับเงินตามตัว จะต้องไม่แก้ไขจำนวนเงินในตัวให้มากขึ้นเพื่อเอาเปรียบผู้จ่ายเงินตามตัว ซึ่งผู้จ่ายเงินตามตัวอาจจะฟ้องร้องให้กิจการเสียชื่อเสียงได้

ประเภทของตัวเงิน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 898 แบ่งตัวเงินออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ตัวแลกเงิน (Bill of Exchange)
2. ตัวสัญญาใช้เงิน (Promissory Note)
3. เช็ค (Cheque)

ตัวแลกเงิน (Bill of Exchange)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 908 ได้บัญญัติว่า “อันว่าตัวแลกเงินนั้นคือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า **ผู้สั่งจ่าย** สั่งให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า **ผู้จ่ายเงิน** ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า **ผู้รับเงิน**”

การออกตัวแลกเงินจะต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ใน ปพพ. มาตรา 909 อันตัวแลกเงินนั้นจะต้องมีรายการดังต่อไปนี้ คือ

1. คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. ชื่อ หรือยี่ห้อผู้จ่าย
4. วันถึงกำหนดใช้เงิน
5. สถานที่ใช้เงิน
6. ชื่อ หรือยี่ห้อผู้รับเงิน หรือคำจดแจ้งว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
7. วันและสถานที่ออกตัวแลกเงิน
8. ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

ตัวแลกเงินจะเป็นเอกสารที่สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อ ผู้ส่งจ่าย (เจ้าหนี้) ทำขึ้น และส่งให้ผู้จ่าย (ลูกหนี้) ลงลายมือชื่อรับรองแล้ว ในการรับรองตัว ผู้จ่ายเงินจะเขียนคำว่า “รับรองการใช้เงิน” หรือ “รับรองแล้ว” พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและวันที่ไว้ด้านหลังของตัวแลกเงิน

ตัวแลกเงินอาจเป็นสัญญาที่เกี่ยวข้องกับบุคคล 2 ฝ่ายหรือ 3 ฝ่าย ดังนี้

1. **เกี่ยวข้องกับบุคคล 2 ฝ่าย** คือ ผู้ส่งจ่าย (เจ้าหนี้) และผู้จ่ายเงิน (ลูกหนี้) เป็นผู้รับรองตัว โดยที่ผู้ส่งจ่ายกับผู้รับเงินนั้นเป็นบุคคลเดียวกัน

2. **เกี่ยวข้องกับบุคคล 3 ฝ่าย** คือ

2.1 **ผู้ส่งจ่าย (ผู้ออกตัวหรือเจ้าหนี้)** อาจจะระบุให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเป็นผู้รับเงินก็ได้

2.2 **ผู้รับรอง (ผู้จ่ายเงินหรือลูกหนี้)**

2.3 **ผู้รับเงิน**

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติเกี่ยวกับ **“การรับรอง”** ตัวแลกเงินไว้ในมาตราที่ 927 ดังนี้ “อันตัวแลกเงินนั้นจะนำไปยื่นแก่ผู้จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้จ่าย เพื่อให้รับรองเมื่อไรก็ได้ จนกว่าจะถึงเวลากำหนดใช้เงินและผู้ทรงจะเป็นผู้ยื่นหรือเพียงแต่ผู้ที่ได้ตัวนั้นไว้ในครอบครองจะเป็นผู้นำไปยื่นก็ได้”

ตัวแลกเงินจะสมบูรณ์เมื่อผู้จ่ายเงินได้รับรองแล้ว โดยยื่นให้รับรองวันใดก็ได้ แต่จะต้องก่อนถึงเวลากำหนดใช้เงินตามตัวนั้น แต่หากตัวแลกเงินกำหนดให้ผู้จ่ายเงิน เมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็นนั้น ผู้ทรงตัวต้องนำตัวเงินยื่นเพื่อให้รับรองภายในหกเดือนนับแต่วันที่ลงในตัวเงินหรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้น ตามแต่ผู้ส่งจ่ายจะได้ระบุไว้ ตามบทบัญญัติมาตราที่ 928

นอกจากนี้ ในมาตรา 943 บัญญัติว่า “อันการถึงกำหนดตัวแลกเงินซึ่งส่งจ่ายให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาอันใดอันหนึ่งนับแต่วันได้เห็นนั้น ท่านให้กำหนดนับแต่วันรับรอง หรือวันคัดค้าน” หมายถึง ผู้ส่งจ่ายหรือผู้ทรงตัว **มิได้กำหนด** ให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลา โดยให้นับจากวันใด ให้นับจากวันที่รับรองตัว อาทิ ตัวแลกเงินฉบับหนึ่ง ออกตัววันที่ 1 กรกฎาคม 25XX จำนวนเงิน.....บาท ให้ชำระเงินแก่.....ภายใน 2 เดือน ผู้จ่ายเงิน (ลูกหนี้) รับรองตัวใน วันที่ 2 กรกฎาคม 25XX ดังนั้น จึงให้นับวันครบกำหนดตามตัว 2 เดือน นับจากวันที่ 2 กรกฎาคม 25XX คือ วันที่ 2 กันยายน 25XX

ในกรณีตัวแลกเงินยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน ตัวเงินฉบับนี้จะมีสภาพเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนของผู้ทรงตัวในทางบัญชีบันทึกไว้เป็น “ตัวเงินรับ” และในทางตรงกันข้ามถือเป็นหนี้สินหมุนเวียนของผู้จ่ายเงิน บันทึกไว้เป็น “ตัวเงินจ่าย” ในวงการธุรกิจซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศนิยมใช้ “ตัวแลกเงิน”

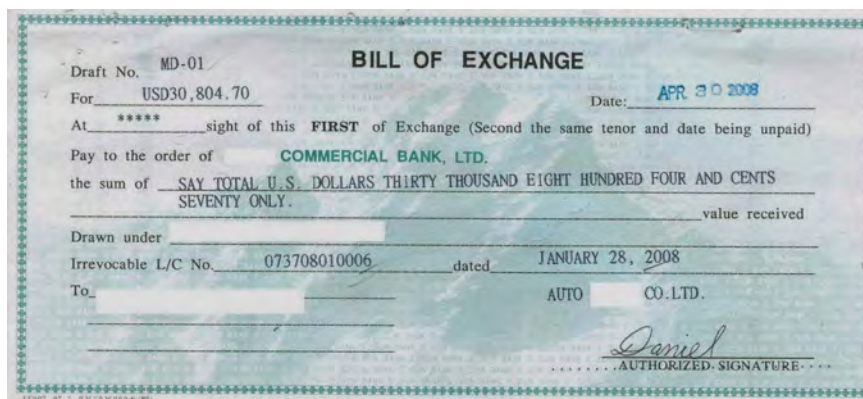
ประเภทของตั๋วแลกเงิน

ตั๋วแลกเงินแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. **ตั๋วแลกเงินในประเทศ** เป็นตั๋วแลกเงินที่สร้างขึ้นโดยที่ผู้สั่งจ่าย ผู้จ่ายเงิน และผู้รับเงินอยู่ในประเทศเดียวกัน

2. **ตั๋วแลกเงินต่างประเทศ** เป็นตั๋วแลกเงินที่สร้างขึ้นโดยที่ผู้สั่งจ่าย ผู้จ่ายเงิน และผู้รับเงินอยู่คนละประเทศ

ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 982 ได้บัญญัติว่า “อันว่าตั๋วสัญญาใช้เงินนั้น คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่า **ผู้ออกตั๋ว** ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่ง ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า **ผู้รับเงิน**”

ดังนั้น ตัวสัญญาใช้เงินมีบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2 ฝ่าย คือ

1. ผู้จ่ายเงิน (ผู้ออกตัวเป็นผู้จ่ายเงินตามตัว)
2. ผู้รับเงิน

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตราที่ 983 ได้กำหนดรายการในตัวสัญญาใช้เงินไว้ ดังนี้

1. คำบอกชื่อว่าเป็นตัวสัญญาใช้เงิน
2. คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขว่าใช้เงินเป็นจำนวนที่แน่นอน
3. วันถึงกำหนดใช้เงิน
4. สถานที่ใช้เงิน
5. ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
6. วันและสถานที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน
7. ลายมือชื่อผู้ออกตัว

ตัวสัญญาใช้เงินโดยทั่วไปใช้ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

เจ้าหนี้

1. ลูกหนี้จะจัดทำตัวสัญญาใช้เงินเพื่อชำระหนี้ในการซื้อสินทรัพย์ ซื้อสินค้าหรือบริการให้แก่
2. บุคคลโดยทั่วไปจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการกู้ยืมเงินจากธนาคาร

ในกรณีตัวสัญญาใช้เงินยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน ตัวเงินฉบับนี้จะมีสภาพเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนของผู้รับเงิน ในทางบัญชีบันทึกเป็น “ตัวเงินรับ” ในทางตรงกันข้ามถือเป็นหนี้สินหมุนเวียนของผู้จ่ายเงิน บันทึกบัญชีเป็น “ตัวเงินจ่าย” โดยปกติลูกหนี้จะออกตัวสัญญาใช้เงินเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ยังใช้ในกรณีที่ผู้กู้หรือผู้รับฝากเงินออกเป็นหลักฐานให้แก่เจ้าหนี้ด้วย

ข้อแตกต่างของตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงิน

ตัวแลกเงิน	ตัวสัญญาใช้เงิน
1. เป็นคำสั่งให้ใช้เงิน 2. มีบุคคลเกี่ยวข้อง อาจจะเป็น 2 ฝ่ายหรือ 3 ฝ่ายก็ได้ 3. เจ้าหนี้เป็นผู้ออกตัว และลูกหนี้เป็นผู้รับรองตัว 4. ผู้จ่ายเงินต้องลงชื่อรับรองการจ่ายเงินจึงจะถือว่าตัวนั้นสมบูรณ์	1. เป็นคำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงิน 2. มีบุคคลเกี่ยวข้อง 2 ฝ่ายเท่านั้น 3. ลูกหนี้เป็นผู้ออกตัวให้กับเจ้าหนี้ 4. ไม่ต้องมีการรับรองตัวเพราะผู้จ่ายเงินเป็นผู้ออกตัว

เช็ค (Cheque)

เช็คตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 987 บัญญัติไว้ “อันว่าเช็คนั้นคือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่า **ผู้สั่งจ่าย** สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า **ผู้รับเงิน**”

ผู้ที่ใช้เช็คนั้นจะต้องติดต่อกับธนาคารเพื่อขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวันเมื่อต้องการใช้เงินหรือจ่ายชำระหนี้ก็จะเขียนเช็คสั่งจ่าย และผู้ทรงเช็คก็จะนำเช็คนั้นไปขึ้นเงินที่ธนาคาร ในทางปฏิบัติธนาคารกำหนดให้ลูกค้าของธนาคารที่ประสงค์จะใช้เช็คในการจ่ายเงินชำระค่าสินค้าและ/หรือบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือเจ้าหนี้ต้องมีบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวัน ซึ่งธนาคารจะไม่มีสมุดคู่ฝากให้ในการนำเงินฝากเข้าบัญชีจะต้องใช้ใบนำฝาก โดยเก็บสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน และใช้เช็คในการเบิกเงินจากบัญชีดังกล่าว ดังนั้น การสั่งจ่ายด้วยเช็คจึงเป็นวิธีการชำระหนี้หรือชำระหนี้ให้แก่กันโดยสะดวกมีความคล่องตัวและให้ความปลอดภัย โดยไม่ต้องพกพาเงินสดจำนวนมาก ๆ ทั้งยังใช้เป็นหลักฐานในการชำระหนี้ต่อกัน สามารถตรวจสอบและควบคุมการจ่ายเงินของธุรกิจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เช็คมีผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ

1. ผู้ออกเช็คหรือผู้สั่งจ่าย (Drawer)
2. ธนาคาร คือ ผู้จ่ายเงิน (Bank)
3. ผู้รับเงิน คือ ผู้ที่มีเช็คในครอบครอง (Payee)